

III PZP 15/78 - Uchwała Sądu Najwyższego

Opublikowano: OSNC 1979/7-8/140, LEX nr 12567

Uchwała

Sądu Najwyższego

z dnia 23 stycznia 1979 r.

III PZP 15/78

TEZA aktualna

Wypadek, jakiemu uległ pracownik w drodze na zajęcia przewidziane programem studiów podyplomowych, na które został skierowany przez zakład pracy, jest - w rozumieniu § 15 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych oraz Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 października 1975 r. w sprawie zasad i trybu orzekania o uszczerbku na zdrowiu oraz wypłacania świadczeń z tytułu wypadku przy pracy, w drodze do pracy i z pracy oraz z tytułu chorób zawodowych (Dz. U. Nr 36, poz. 199) - wypadkiem w drodze do pracy.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: sędzia SN T. Szymanek (sprawozdawca). Sędziowie SN: E. Jachczyk, A. Szczurzewski.

Sentencja

Sąd Najwyższy z udziałem Prokuratora Prokuratury Generalnej PRL, E. Trautsołta, w sprawie z wniosku Krystyny K. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej "Osiedle Młodych" w P. o uznanie zdarzenia za wypadek przy pracy po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym zagadnienia prawnego przekazanego przez Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu postanowieniem z dnia 31 października 1978 r. do rozstrzygnięcia w trybie art. 66 ustawy z dnia 24 października 1974 r. o okręgowych sądach pracy i ubezpieczeń społecznych:

"Czy wypadek, jakiemu uległ pracownik, który w drodze na zajęcia przewidziane programem Studium Podyplomowego samowolnie zmienił wykazany w delegacji służbowej publiczny środek lokomocji na prywatny samochód osobowy, jest wypadkiem w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o

świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 20, poz. 105)”?

powziął następującą uchwałę:

Wypadek, jakiemu uległ pracownik w drodze na zajęcia przewidziane programem studiów podyplomowych, na które został skierowany przez zakład pracy, jest - w rozumieniu § 15 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych oraz Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 października 1975 r. w sprawie zasad i trybu orzekania o uszczerbku na zdrowiu oraz wypłacania świadczeń z tytułu wypadku przy pracy, w drodze do pracy i z pracy oraz z tytułu chorób zawodowych (Dz. U. Nr 36, poz. 199) - wypadkiem w drodze do pracy.

Uzasadnienie faktyczne

Przedstawione przez Sąd Pracy zagadnienie prawne powstało na tle następującego stanu faktycznego:

Mąż wnioskodawczynie, będąc zastępcą dyrektora Zakładu Remontowo-Budowlanego podległego pozwanej Spółdzielni, otrzymał polecenie wyjazdu służbowego do Warszawy na czas od 11 do 18 czerwca 1978 r. w celu wzięcia udziału w zajęciach Studium Podyplomowego przy Politechnice W.

Wskazany w delegacji środkiem lokomocji był pociąg pospieszny, lecz mąż wnioskodawczynie wyjechał do Warszawy w dniu 12 czerwca 1978 r. własnym samochodem osobowym i na trasie podróży uległ śmiertelnemu wypadkowi drogowemu.

Terenowa Komisja Rozjemcza orzeczeniem z dnia 18 września 1978 r. uznała, że wypadek, któremu uległ w dniu 12 czerwca 1978 r. A.K., jest wypadkiem w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 20, poz. 105).

Pozwana Spółdzielnia wniosła od tego orzeczenia odwołanie, domagając się zmiany i oddalenia wniosku.

Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, któremu sprawa została przekazana wraz z odwołaniem, dopatrył się wątpliwości prawnych w sprawie i dla ich wyjaśnienia przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia sprecyzowane w sentencji uchwały pytanie prawne.

Uzasadnienie prawne

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 6 ustawy wypadkowej z dnia 12 czerwca 1975 r. zawierającej definicję wypadku przy pracy jedną z cech uzasadniających zakwalifikowanie wypadku, któremu uległ pracownik, jako wypadku przy pracy jest związek z pracą. Według treści przepisu związek ten istnieje przede wszystkim wtedy, gdy nagle zdarzenie spowodowane przyczyną zewnętrzną nastąpiło podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności albo polecenia przełożonych.

W okolicznościach faktycznych przedstawionej sprawy zdarzenie, w wyniku którego poniósł śmierć A. K., nie stanowi wypadku w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej, ponieważ nie nastąpiło ono

podczas lub w związku z wykonywaniem przez niego zwykłych czynności. Przez pojęcie zwykłych czynności należy - zdaniem Sądu Najwyższego - rozumieć wszelkie czynności, jakie podejmuje pracownik w zakładzie pracy czy też poza nim, jeżeli służą one realizacji obowiązku świadczenia pracy, przygotowują do świadczenia i stanowią wykonywanie zwykłych czynności w rozumieniu powołanego wyżej przepisu.

Wypadek, jakiemu uległ mąż wnioskodawczynie, udając się na zajęcia studium podyplomowego, nie pozostaje w związku przyczynowym z wykonywaniem zwykłych czynności w rozumieniu wyżej dokonanej wykładni.

Nie osłabia tego zapatrywania fakt, że mąż wnioskodawczynie odbywał podróż do Warszawy na podstawie delegacji wystawionej przez zakład pracy i rozliczonej na podstawie przepisów uchwały nr 90 Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1973 r. w sprawie diet i innych należności za czas podróży służbowych na obszarze kraju (M.P. Nr 22, poz. 127). Wspomniana wyżej uchwała nr 90 Rady Ministrów daje podstawę do rozliczenia kosztów podróży, natomiast poza zasięgiem jej unormowania pozostają kwestie łączące się z należnościami przypadającymi pracownikowi z tytułu wypadku przy pracy lub statusu wypadku zrównanego z wypadkiem przy pracy. Dał już temu wyraz Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 10 marca 1977 r. III PZP 1/7 (OSNCP 1977, z. 11, poz. 204), a pogląd ten Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela.

Nie jest to również wypadek zaistniały w czasie zajęć w szkole wyższej, o którym mowa w § 5 ust. 2 pkt 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 1975 r. w sprawie podstawy wymiaru renty z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, świadczeń dla pracowników, którzy ulegli wypadkom w szczególnych okolicznościach, oraz świadczeń dla osób nie będących pracownikami (Dz. U. Nr 33, poz. 179). Przepis ten bowiem ma zastosowanie do osób, które uległy wypadkowi w czasie zajęć w szkole wyższej lub zajęć na studiach doktoranckich albo w czasie odbywania praktyki przewidzianej organizacją studiów lub nauki. Tymczasem zdarzenie, w czasie którego uległ wypadkowi mąż wnioskodawczynie, nie podpada pod dyspozycję tego przepisu.

Wypadek ten jest wypadkiem w drodze do pracy w rozumieniu § 15 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych oraz Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 października 1975 r. w sprawie zasad i trybu orzekania o uszczerbku na zdrowiu oraz wypłacania świadczeń z tytułu wypadku przy pracy, w drodze do pracy i z pracy oraz z tytułu chorób zawodowych (Dz. U. Nr 36, poz. 199).

Za przyjęciem powyższego zapatrywania przemawia zarówno gramatyczna, jak i celowościowa wykładnia wymienionego wyżej przepisu. Przez wyrażenie użyte w tym przepisie "studiów dla pracujących na podstawie skierowania" należy także - zdaniem Sądu Najwyższego - rozumieć studia podyplomowe, na które mąż wnioskodawczynie był przez pozwaną Spółdzielnię skierowany, a wypadek nastąpił w czasie podróży na zajęcia tego studium. Okoliczność zaś, że mąż wnioskodawczynie odbywał podróż na zajęcia studium podyplomowego własnym samochodem, nie wyłącza samo przez się uznania wymienionego wypadku za wypadek w drodze do pracy w rozumieniu § 15 wymienionego wyżej rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

Z tych przeto względów na postawione pytanie udzielono odpowiedzi jak w sentencji uchwały.